

na de les grans fondàries' i 'sòl format per moltes pedretes allà mateix': suposo que no són inconciliables, car això últim pot resultar, almenys en gran part, dels detritus d'allò, barrejant-s'hi potser elements més purament minerals. D'una altra variant encara tinc nota presa a Sant Pol (1925), designant cosa semblant: *mar d'asprà* «trossos de mar fonda amb espongetes i conquilles i de sòl poc tou»: sempre el col·lectiu en -a(r), que ací es combina amb un radical més diferent: potser *aspre* ha substituït el quasi sinònim *cresp*. En lloc de *esprà* en BDC xiv, 26 es va imprimir l'err. tip. *espià* atribuint-ho a Pineda.

+*Crespi* adj.⁵ 'erichat, encrespat, punxent' [JRoig: «primer volent- / -la solaçar, / e abraçar / --- / A totes parts, / ariçons, carts, / porca *crespina*, / no tenen spina / pus fort punyent!», *Spill*, v. 2351]; com a substantiu fem. 'espècie de còfia de benes fines erichades de puntes d'or o de brodats daurats'; en un inv. aragonès de l'a. 1402 («cofia o redecilla», Serrano Sanz, *BRAE* II, 220: «joyas --- huna *crespina* de seda negra o de filo de oro»); Alart (*InoLC*, s. v. *gandalla*), a. 1419, com 'espècie de còfia', varietat de la *gandaia*; ja en la trad. del *De Amore* d'Andreu el Capellà, que es creu del S. XIV: «—quines coses deven rebre les amans de lurs amadors? —La comessa respòs --- que podien rebre covinentment, ço és: filosers, garlandes, corones d'or e d'argent --- pintes, mànegues de seda, crestells e *crespines* d'aur, e aquestes coses per rahó de memòria ---». En fi, en JRoig: «yo só qui compre / alfarda, treça, / listada peça, / bell drap de coll, / corda, trescoll, / bonys e polseres, / spill, orelleres, / *crespina*, trena, / collar, cadena / ---», *Spill*, v. 2161. Avui viu en provençal: «Misè Malèn --- uno *crespino* / ie retenié lou péu / ---», *Calendau* (xi, 532).

En fi, del mateix *crespi*, deriva el nom d'herba *crepinell*: [1660, *DTO*: «herba ditera; consolves; sedumminus; aloè»; 1764, C. Ros; 1798, Cavanilles, *Obs.* II, 330], que en efecte és valencià i Carles Ros i Sanelo (f° 58v) ja recullen, definint «piñones de gato, yerba»; jo també recullo *krespinéł*, a diversos pobles entre Val. i el límit tortosí, com una herba silvestre (Serta de la Calderona, 1962) que no fa fruit sinó una floreta a la punta (Olocau de Carraixet), semblant a la bufalaga (Traiguera, 1961); i jo mateix vaig sentir la variant *eskarpinéł* a la Vall de Gallinera com a nom del «raïmet de pastor» que posen en salmorra (1963); però *AlcM* diu que és comú a tots els dominis dialectals, sinó que a Mallorca diuen *crespinella*; realment en el Princ., Serradell identifica amb el *sedum altissimum* i amb *arròs de pardal*.

Krispinéł 'mala herba molt vivaç' a Ulldemolins (1935); també me n'ensenyen a l'alta Ribagorçana (Sopeira, 1957); i l'emprà Verdager. No sé si hi haurà relació precisament amb les cintes de brodatet de la *crespina* (com podria suggerir el gravat d'*AlcM*); de tota manera, que té alguna cosa de crispat o punxent, ho mostra ja el nom cast. *uña de gato* o *piñones de gato*, a causa de «les fulles apuntades i mucronades». Altrament els noms d'herba semblants no

es limiten al català: murc. *crepinillo* (crec el mateix); bearn. *creparolo* «genêt»; i en diversos parlars francesos *cre(s)pelle*, *crépinière* i *crépinette* [1597], els quals, però, potser no designen la mateixa herba i, en part, fins semblen de gèneres diferents.⁸ *Crèspols* b-emp.

Crespesa [c. 1500]. *Crespó* [1704; Febrer Cardona, *Dic. Menorq.*]. Cultismes: *Crispar* [S. xv]; *crispació*; *crispaent*; *crispatura*. *Crispell*.

CPT.: *Crispifoliat*.

¹ L'escripòl de l'*AlcM* es refereix a la *é* tancada que tindria en català oriental, però la dada de St. Feliu de Pallerols la porta el *DAG*. (que no dóna el timbre, és clar). Resten Puigcerdà i l'immediat poble de Bolvir, en el centre de Cerdanya; és sabut que a quasi tot l'àmbit del dialecte rossellonès es confonen els fonemes *é* i *ê*; és veritat que a Cerdanya en general es nota encara la distinció, però a Puigcerdà mateix hi ha alguns mots amb *e* que s'aparten del timbre del català central (cf. *CRESTA*), i en general la distinció entre *è* i *ê* allà ja és molt menys accentuada que cap al Sud. Pel que fa a Menorca el vell dicc. de Febrer Cardona porta realment el mot amb *e* tancada; la seva definició «*cresp* o *crepadura*: encrespo, frisure», és la que ens treu de dubtes: es tracta en realitat d'un postverbal del verb *crepar* i és freqüent en els verbs i postverbals el canvi de timbre per analogia: *ell pòbla*, i d'ací la *Pòbla* (a desgrat de *pòble*); *ell pésa* a desgrat de *pès*. En definitiva, doncs, la reserva d'*AlcM* no és immotivada, però tot ve de *CRISPUS*.

² *Crespa* en el *Flos Medicinæ*, citat *AlcM*, que dóna també *crespella* a les Muntanyes de Prades 'coqueta beneïda per les festes'; ve a ser el mateix *crepella* (Baix Gaià), que si no és errada de còpia seria un compromís entre el cat. *crepella* i el fr. *crêpe*.

³ *AlcM* defineix els *crepells* menorquins com «espècie de coral blanc, les branques del qual serveixen de criador als cucs anomenats tremoligitges». No ens apartem gaire de la definició que jo vaig obtenir del meu pescador de Fornells. Però encara ens acostem més al sentit del *coscoriter* de Begur, i els *carossans* de Sant Pol que he posat a *CORAL* (cpt.).

⁴ No puc assegurar-ho perquè no tinc a mà una nota que crec haver escrit, i per tant no sé si correspon a la definició recollida a Menorca o a la que apunten *AlcM* i *DFA*. D'altra banda recordo més clarament, de Sant Pol, *grapissar* (vegeu després).

⁵ *Crespins* m. pl. com un nom d'ofici (?), veg. *DAG*. — ⁶ No sembla correspondre a cap dels objectes enumerats en el text llatí en el bocí que en cita el publicador Am. Pagès, p. 112, on n'hi ha de semblants (*chirothecas*, *anulum*, *pyxidem* --- *repositoria*, *vexillum*, alguna d'aquestes potser mal llegida). — ⁷ *Sota Terra* del *Club Munt.* I, 126. Cf., a Olocau, «és lo mateix que el *raïm de pardalet*». — ⁸ *FEW*, article citat, § 19. Allí vegeu detalls i pistes etimològiques, a la nota 23, algunes en direcció incompatible amb *CRISPUS*, les quals Wartburg rebutja amb raons que tenen aspecte de